

П О Р У К А

СВЕТОГ АРХИЈЕРЕЈСКОГ САБОРА

СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ

ЦРКВЕ

О КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

У светској историји **нема примера** да неки народ у миру, две деценије после оружаног сукоба, **даје своје за своје.**

Ми, епископи Српске Православне Цркве, древне и славне Пећке Патријаршије, благодаћу Светога Духа сабрани на редовно заседање Светог Архијерејског Сабора у историјском седишту српских архиепископа и патријараха, манастиру Пећкој Патријаршији, и првопрестоном Београду, у години припрема за обележавање 800-годишњице стицања аутокефалије, односно самосталности наше Светосавске Цркве (1219–2019), у бризи за опстанак и добробит српског народа и његових светиња на Косову и Метохији, упућујемо, на челу са Његовом Светошћу нашим Патријархом, ову поруку верним синовима и кћерима наше свете Цркве, као и домаћој и светској јавности.

Питање Косова и Метохије представља српско црквено, национално и државно питање првог реда. Наша Црква као духовна мати нашега народа у целини и Србија као држава највећег дела српског

народа, којој територија Косова и Метохије и припада, носе највеће бреме одговорности за очување те наше историјске покрајине у границама Србије и за будућност српског народа у њој.

Косово и Метохија, са својих хиљаду и петсто српских православних хришћанских манастира, цркава, задужбина и споменика српске културе, представља неутуђиви средишњи део Србије, о чему убедљиво сведочи традиционална духовна свест наше Цркве, у којој Косовски Завет означава израз централне поруке Новог Завета, конкретно доживљене у историјском искуству српског народа, као и свест српског народа о свом идентитету, духовним и етичким вредностима и историјском путу. Косово и Метохија, са нашег становишта, није питање ни националне идеологије или митологије нити, штавише, само територије већ представља саму срж нашег црквено-народног бића и постојања, без које се губимо у процесу опште глобализације и секуларизације. Просперитет Србије се не може градити на дезинтеграцији онога што представља камен темељац њеног идентитета и њене историје и државности.

Српска Православна Црква понавља и потврђује свој вековни став о Косову и Метохији, истоветан од епохе светородне лозе Немањића и од Косовског боја до дана данашњег, а у наше дане од Меморандума наше Цркве о Косову и Метохији из 2003. године па наовамо. Она никада није напустила Косово и Метохију нити ће икада са њега одступити. У свим условима и недаћама остаће са својим

древним светињама и са својим верним народом.

Што се тиче државно-правног статуса наше државе на Косову и Метохији, односно њеног пуног суверенитета и интегритета, Сабор понавља јасан, више пута изречен став поглавара Српске Православне Цркве, Његове Светости патријарха Иринеја: **„Апелујемо на наше државнике да не смеју никада да дају своју сагласност на отуђење Косова и Метохије, јер оно што се силом узме, то се и врати, оно пак што се поклони некоме, то је за свагда изгубљено, а то Срби и Србија не смеју дозволити“**. Ми се искрено надамо, уз молитву Господу да ће се проблем,

створен најпре оружаном побуном албанских сепаратиста, а потом окупацијом Покрајине, решити искључиво мирним путем на начелима правде и права. Мир је неопходан услов да би косовско-метохијски Срби могли да живе слободно, без

страха за голи живот и да правда за њих истовремено буде и правично решење за тамошње Албанце и за све заједнице које живе на Косову и Метохији.

Очување Косова и Метохије као интегралног дела Србије, по свим међународним стандардима, а уједно у складу са Уставом Србије и са Резолуцијом 1244 Уједињених нација, не значи и конфронтацију са светом већ управо афирмацију става да се без основних права и слобода једног народа, његовог идентитета, духовности и културе, не може наћи стабилно дугорочно решење. Никада као сада нисмо имали већу обавезу да на сваком месту и у свакој прилици аргументовано

сведочимо да се на Косову и Метохији не гради друштво људи једнаких права и слобода него друштво које је у свим аспектима противно основним вредностима на којима почивају демократска друштва.

Косовске албанске институције, од краја рата 1999. године, а посебно од проглашења такозване независности, 2008. године, показале су јасно и нескривено да желе да створе етнички чисту албанску државу на овом простору и да у њој нема места за Србе, па ни за остале не-Албанце. Очигледно кршење људских права Срба уз масовне прогоне после завршетка рата, заустављање процеса повратка прогнаних Срба, спречавање повратка узурпираних имовине и непоштовање права Српске Православне Цркве не улива наду да би се положај Цркве и народа могао побољшати на неком „независном Косову“, уз било чије и било какве гаранције, јер садашње косовске власти не поштују ни сопствене законе. Најбољи пример кршења права нашег народа и Цркве јесу спречавање формирања функционалне Заједнице српских општина, непоштовање одлуке Уставног суда Косова о земљи манастира Високих Дечана, што признају и кључни међународни фактори на Косову и Метохији, блокада регулисања правног положаја Српске Православне Цркве и српске културне баштине. Недавна одлука такозване владе Косова да гради магистрални пут поред манастира Високих Дечана директно је кршење елементарних правних норми. Иако су канцеларије ЕУ и ОЕБС-а, као водеће западне мисије на Косову и Метохији, јасно указале на то

да је овакав пут противзаконит, косовска „влада“ не одустаје од пута који би дугорочно угрозио манастир Дечане, најзначајнији споменик УНЕСКО-а у Метохији. Ово су само иницијални наговештаји како би се „независна држава Косово“ понашала према нашој Цркви и њеном верном народу.

Сабор посебно захтева неповредивост верских права и слобода српског народа и осталих народа на Косову и Метохији. Та права и слободе неодољиво су повезани са положајем и статусом наших светиња – манастира, цркава, гробаља, споменика културе... Србија чини све, – а и у будућности ће чинити, – за заштиту, обнову, рестаурацију и очување тих светиња и споменика сакралне

и културне баштине и у томе има неподдељену подршку релевантних међународних установа, пре свега УНЕСКО-а. За бригу о њима непрекидно и неуморно се залажу и највиши представници наше Цркве јер то није дневно-политичко питање него суштинско

историјска стварност и идентитетска вредност српског народа. Ми не можемо да пасивно ћутимо пред чињеницом да је значајан део тог црквено-духовног и културног наслеђа већ уништен, и то наочиглед читавом свету, а да преосталом наслеђу прети иста судбина. У вези са тим, питамо се и питамо: како ће они који су своју побуну почели паљењем конака Пећке Патријаршије (1981) њу и остале српске светиње и споменике културе штитити у будућности?

Подсећамо све на то да међународни правни поредак, успостављен у свету после Другог светског рата, у потпуности оправдава став Српске Православне Цркве, државе Србије и српског народа по овом

болном питању. То важи и за јавно мњење у већини држава на свету, од којих многе, међу њима и највеће земље, укључујући и неке европске земље, па и земље чланице Европске уније, не признају нелегалну сепарацију и једнострано проглашену „независност“. Не признају је ни најрелевантније међународне институције (Уједињене нације и Организација за европску безбедност и сарадњу пре свега).

Без сагласности Србије и Савета безбедности УН и без консензуса свих европских земаља (међу којима чак пет чланица ЕУ не признаје независност Косова) ова ситуација не може бити насилно промењена и поред свих политичких притисака са којима се суочавају како Србија тако и поједине друге земље које не признају „независно“ Косово. После вишедеценијског прогона и дискриминације нашег народа и уништавања сто педесет наших светиња – најжалост, у присуству међународних снага – признавање незаконито проглашене независности наше јужне Покрајине, што се упорно настоји наметнути Србији, дугорочно би угрозило опстанак наше Цркве и народа и допринело проглашавању српских светиња за косовске или албанске споменике културе. Све би то убрзано довело до дезинтеграције православног хришћанског идентитета у целом српском народу и представљало би право „убијање сећања“ (memorycide) српског народа.

У јавности се и даље сусреће идеја о подели Косова и Метохије између Србије и самопроглашене „косовске државе“. Притом се, свесно или несвесно, пренебрегава чињеница да подела не би била ништа

друго до признавање „независне државе Косово“ и поклањање највећег дела територије Покрајине. У светској историји нема примера да неки народ у миру, две деценије после оружаног сукоба, даје своје за своје. Поделом би народ великог дела Косова и Метохије аутоматски био остављен на милост и немилост режиму такозване државе Косово, изложен погрому сличном оном из марта 2004. године или, под притиском и тихим терором, био присиљен на егзодус.

Напомињемо да је тешка ситуација на Косову и Метохији последица систематског неиспуњавања и подривања Резолуције 1244 Савета безбедности, која гарантује повратак прогнаника и слободу свима, без

обзира на порекло. Упорни покушаји појединих земаља да се на Косову и Метохији по сваку цену изгради грађевина на живом благу довели су свет у ситуацију да Косово и Метохија под влашћу некадашњих вођа ОВК данас, више него икада, пред-

ставља црну рупу Европе и преседан који прети дезинтеграцији многих земаља широм Европе и света. Оно што је створено на незаконито не доноси мир и перспективу ни самим косовским Албанцима.

Мотив за ову нашу пастирску поруку и овај очински апел није само напор да се заштите витални верски, национални и државни интереси српског народа већ и јеванђелска љубав према свима и свакоме, укључујући и косовско-метохијске Албанце, и молитвена жеља да Бог, Једини Човекољубац, Који жели да се сви људи спасу (I Тим. 2, 4), просвети све нас и све људе светлошћу богољубља и братољубља. Амин, Боже дај! ■

